

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ความจริงก้าวหน้าของประเทศจะมีความมั่นคงและพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทางการศึกษาควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างให้คนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย ตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษา ที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนล้นพอดีเหมาะสมทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถชำระรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด . . . ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันเสริมสร้างรากฐานชีวิตอันแข็งแกร่งสมบูรณ์ ให้แก่เยาวชนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ความฉลาด สำคัญที่สุดจะต้องฝึกอบรมให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผล รู้จักสร้างสรรคตามแนวทางที่สุจริต ยุติธรรม (สำนึกพระราชวัง 2526 : 234)

ดังนั้นการให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนของชาติจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างเยาวชนให้มีคุณสมบัติที่พึงปรารถนาดังกล่าว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้มาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ระบุในแผนพัฒนาการศึกษานแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529 ไว้อย่างชัดเจนว่า

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาคือ เพื่อเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมุ่งให้การศึกษาเป็นการเสริมสร้างให้มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีพลานามัยสมบูรณ์ รักและขำรงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ ตลอดจนก่อให้เกิดความสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักนายกรัฐมนตรี 2525 : 1)

จากนโยบายการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐบาลยังคงให้ความสำคัญแก่การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพประชากรอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดแผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 72) ซึ่งได้มีแผนงานหลักเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือ แผนงานพัฒนาการศึกษาและฝึกอบรม โดยมีจุดมุ่งที่จะพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสติปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม และวัฒนธรรม มีพลานามัยที่สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 82)

ฉะนั้น การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพดังกล่าว การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจัดว่าเป็นระดับที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าระดับอื่น ๆ เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2530 : 1) และการศึกษาในระดับมัศึกษานี้ยังนับว่าเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญ ที่จะทำให้มาตรฐานการศึกษาของทรัพยากรคนมีประสิทธิภาพ เพราะวัยของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยรุ่น เป็นวัยที่มีความเชื่อ มีศรัทธาและมีความหลงใหลในสิ่งที่เขายึดมั่นและถูกปลุกฝัง ความคิดและความเชื่อเหล่านี้จะพัฒนาต่อไปเมื่อทรัพยากรคนเหล่านี้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ขวัญเรือน อารีบูลโยบล 2527 : 67) และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ

- มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ
2. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนและรู้จักประหยัด
 3. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในวิชาอาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ รู้ช่องทางในการประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญต่อท้องถิ่นและประเทศชาติ
 4. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรมธรรมชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
 5. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้จักสิทธิเสรีภาพของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา
 6. เพื่อให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติและปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 7. เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของโลก ปัจจุบัน มีความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยวิธีการแห่งปัญญาและสันติวิธี

(กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 7)

เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ดังกล่าวข้างต้น กลุ่มวิชาสังคมศึกษาจึงเป็นกลุ่มวิชาหนึ่งที่ถูกกำหนดให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตร เพราะเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในหลักการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีเหตุผล รู้จักตัดสินใจ เข้าใจปัญหาความต้องการของมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ในอนาคต (John U. Michaelis 1978 : 12) ซึ่งเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะ และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น อันจะเป็นการพัฒนาให้เยาวชนเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองดีที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น (สิริวรรณ ศรีพหล 2525 : 140)

ดังนั้น การจัดหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงมีบทบาทอันสำคัญยิ่งจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของหลักสูตร เพราะสอนให้รู้จักคิด ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วิชาสังคมศึกษาจะเน้นในเรื่องการดำรงชีวิต การเป็นสมาชิกที่มีคุณค่า

ของสังคม โดยมีได้มุ่งหวังในแง่ความรู้ทางวิชาการด้านเดียว เพราะคนที่มีความสามารถด้าน
 วิทยาการต่าง ๆ ถ้าขาดคุณธรรมจากการปลูกฝังจากวิชาในหมวดสังคมศึกษาแล้วก็อาจจะ เป็นผู้
 สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมได้ วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ
 ประเทศจะเจริญก้าวหน้าเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ อุบนิสัยใจคอของคนในชาติเป็น
 ส่วนรวม และคุณสมบัติของคนในชาติจะเป็นอย่างไรก็ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่ง
 วิชาสังคมศึกษามีส่วนช่วย พัฒนาคุณสมบัติของพลเมืองให้มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นวิชาที่ศึกษาความ
 สัมพันธ์ของมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม ดังนั้นวิชาสังคมศึกษา
 จึงเป็นวิชาบังคับที่กำหนดไว้ทั้งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตร
 มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับ
 ลักษณะเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่นั้น การจัดการเรียนการสอนจะเน้นวิธีการศึกษาค้นคว้าหา
 ความรู้ด้วยตนเองมากกว่าการถ่ายทอดความรู้สำเร็จรูปจากครู ครูจะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้นักเรียน
 ศึกษาจากหนังสือหลายประเภท และแหล่งความรู้ทุกชนิดเท่าที่จะสามารถทำได้ การเรียนการสอนใน
 ห้องเรียนเน้นการฝึกหัดทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ ทักษะในการใช้แหล่งความรู้ การ
 รวบรวมข้อมูล การอ่าน การคิดอย่างมีวิจารณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหาโดย
 ใช้เหตุผล การทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนการสอนแบบ
 วิทยาศาสตร์นั่นเอง การเรียนการสอนแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านสติปัญญา
 สังคม และอารมณ์ ไปพร้อม ๆ กัน ครูและนักเรียนมีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน
 ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนมากขึ้น ห้องเรียนจะมีบรรยากาศเป็นประชาธิปไตย เพื่อ
 ให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและเลือกสรรวิธีการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองซึ่งสนองวัตถุประสงค์
 ของการสร้างพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย (Bob L. Taylor 1974 : 447)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายได้จำเป็นต้อง
 อาศัยองค์ประกอบหลายประการคือ หลักสูตร หนังสือเรียน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การวัดและการ
 ประเมินผล ตลอดจนตัวครู นักเรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เหมาะสม

นอกจากความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในระดับอุดมศึกษาของ
 ประเทศก็ให้ความสำคัญกับวิชาสังคมศึกษา โดยในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
 ของรัฐนั้น นักเรียนทุกแผนการเรียนต้องสอบวิชาสังคมศึกษาเป็นพื้นฐานร่วมกับวิชาอื่น ๆ ฉะนั้น
 จะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษามีความสำคัญมากในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่จากการตรวจสอบ
 คุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ของสำนักงานทดสอบทางการ
 ศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 104) ปรากฏว่า นักเรียนทุกเขตการศึกษา

ทั่วประเทศมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความคิดในวิชาสังคมศึกษา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม มีเพียงร้อยละ 29 ของนักเรียนทั้งหมดเท่านั้น นับว่าเป็นปริมาณที่น้อยมากโดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนทั่วประเทศเพียงร้อยละ 43.04 เท่านั้น

จากลักษณะการจัดการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหลายแผนการเรียนนั้น แสดงว่าเป็นการจัดเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจของแต่ละบุคคล ดังนั้นการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการศึกษาที่นักการศึกษาต่างก็ยอมรับว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งในด้านความพร้อมทางร่างกายและความสนใจ ตลอดจนทัศนคติมีผลทำให้การตัดสินใจและการแสดงพฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกัน การที่นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และนักเรียนแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีพื้นฐานทางด้านความรู้ ความถนัด และความสนใจต่างกัน จำเป็นต้องเรียนวิชาสังคมศึกษาเหมือนกันนั้น น่าจะได้มีการศึกษาว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างไรหรือไม่ และจากการวิจัยที่ผ่านมามักจะ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นของนักการศึกษา เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา แต่ยังไม่มียงานวิจัยใดที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาจากนักเรียนซึ่งเป็นผู้เรียนโดยตรง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการนำมาพิจารณา เพราะถ้าครูผู้สอนไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนบ้างแล้ว ก็ย่อมทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดหมายได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษา เรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ" ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดว่าเป็นเขตที่มีจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาและจำนวนนักเรียนมากกว่าเขตการศึกษาอื่น ๆ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรวิชาสังคมศึกษามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ ในด้าน

1. จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524
2. ลักษณะของ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
3. กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
4. ประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

พรณี ช.เจนจิต (2528 : 69-73) ได้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และพื้นฐานทางการศึกษาต่างกัน จะมีผลทำให้ทัศนคติและความสนใจแตกต่างกัน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาและพร้อมที่จะแสวงหาเอกลักษณ์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่ตนเอง

นภาพร เมฆรักษานิช (2515 : 58-59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทัศนคติในการเรียน กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียน" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์มีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนแผนกศิลป

กิตติศักดิ์ รัตนจันทร์ (2530 : 110-113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์กับแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา" ซึ่งวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาบังคับเลือกในหมวดวิชาสังคมศึกษา ที่ต้องจัดให้นักเรียนที่นับถือพระพุทธศาสนาทุกคนได้เรียนภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กับแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ประเภทวัสดุสิ่งพิมพ์ โสตทัศนูปกรณ์ และแหล่งวิทยาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งการศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในด้าน

- 1.1 จุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร พ.ศ. 2524
 - 1.2 ลักษณะของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
 - 1.3 กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
 - 1.4 ประโยชน์ของวิชาสังคมศึกษา
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และแผนการเรียนภาษาต่างประเทศ สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากร ได้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ตามความเป็นจริงที่นักเรียนรู้สึก หรือคิดเห็นเช่นนั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในรายวิชาบังคับที่ครูเป็นผู้จัดให้กับนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

วิชาสังคมศึกษา หมายถึง รายวิชาสังคมศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรวิชาบังคับหมวดวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาล ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2531

แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ หมายถึง แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์

แผนการเรียนภาษาต่างประเทศ หมายถึง แผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เน้นการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้จัดทำหลักสูตร และผู้บริหารการศึกษา จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมากยิ่งขึ้น

2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชามากยิ่งขึ้น

3. เป็นแนวทางแก่นักศึกษาและผู้สนใจจะค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป